

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

Tulli on ollut mukana metsäkatoasetuksen kansallisen täytäntöönpanon työryhmässä ja kiittää maa- ja metsätalousministeriötä Tullin kommenttien huomioimisesta valmistelun aikana. Ruokaviraston nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi on tarkoituksenmukaista ja kannatettavaa.

Tulli pyytää kiinnittämään huomiota ”luovutus vapaaseen liikkeeseen” käsitteen käyttöön 5.1.1 Toimivaltainen viranomainen s. 45-46. Luvun kolmannessa kappaleessa olisi parempi puhua laskemisen sijaan luovuttamisesta vapaaseen liikkeeseen (katso esim. 2 art. 36 kohta).

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

11 § Tietojensaanti toimijalta ja kauppaa käyvältä

Perusteluihin (s. 59) olisi hyvä lisätä, että tietojensaanti on maksutonta, jos se ei tule jo muuta kautta.

Perustellut huolenaiheet (14 §)

-

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

15 §. Väliaikainen keskeyttäminen.

Tullin roolia on kuvattu informatiivisesti säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 62). Tullia koskevaan kappaleeseen ehdotetaan lisättäväksi seuraavat lainausmerkeissä olevat täydennykset:

Tulli voi käytännössä osaltaan tukea Ruokaviraston työtä myös väliaikaisen keskeyttämisen yhteydessä. Tullilain (304/2016) mukaan Tulli hoitaa EU-lainsäädännössä tulliviranomaisille säädetty tehtävät. Metsäkatoasetuksen 26–28 artikloissa on säädetty tulliviranomaisille tehtäviä ja kyseistä sääntelyä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa. ”Metsäkatoasetuksen 26(1) artiklan mukaan kyseisen luvun soveltaminen ei rajoita tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta tai vientiä koskevien unionin muiden säädösten eikä etenkin asetuksen (EU) N:o 952/2013 ja sen 46, 47, 134 ja 267 artiklan soveltamista. Unionin tullikoodeksista annetun Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (jäljempänä unionin tullikoodeksi) 47 artiklassa säädetään viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta ja 134 artiklassa tullivalvonnasta. Tullivalvontaa koskevan artiklan 1 kohdan mukaisesti unionin tullialueelle tuotavat tavarat ovat saapumishetkestä alkaen tullivalvonnassa ja niille voidaan suorittaa tullitarkastuksia. Tavarat ovat tullivalvonnassa niin kauan kuin se on tarpeellista niiden tullioikeudellisen aseman määrittämiseksi. Tavaraan kohdistuvien rajoitusten noudattamisesta ja tavaroiden luovuttamisesta säädetään myös unionin tullikoodeksin 194 artiklassa. Sen 1 kohdan mukaan, jos edellytykset tavaroiden asettamiselle asianomaiseen tullimenettelyyn täyttyvät ja edellyttäen, että mahdollisia asiaankuuluvia rajoituksia on sovellettu eikä tavaroihin kohdistu kieltoja, tulliviranomaisten on luovutettava tavarat heti, kun tull ilmoituksessa annetut tiedot on tarkastettu tai hyväksytty tarkastamatta.” Tullilain 10 §:n 1 momentin mukaan Tullilla on oikeus pidättää tavara, jota ei esimerkiksi ole asianmukaisesti ”tulliselvitetty tai tavaraa koskevan tuonnin tai viennin edellytysten täyttymisen valvomiseksi tai selvittämiseksi.” Tulli pystyy siten nykyisen tullilainsäädännön nojalla pysäyttämään tuotteen ”EU:n ulkorajalla”, minkä jälkeen se on yhteydessä toimivaltaiseen viranomaiseen, joka arvioi jatkotoimenpiteet. Tulli pystyy edellä selvitetyllä tavalla tullilain 10 §:n 1 momentin mukaisesti toimimaan myös tilanteissa, joissa olisi edellytykset pysäyttää tuotteet viennin ja tuonnin yhteydessä metsäkatoasetuksen vastaista toimintaa epäiltäessä. Pysäyttämisen tapahduttua tulliviranomainen ottaisi viipymättä yhteyttä Ruokavirastoon asian hoitamiseksi edelleen.

Näillä lisäyksillä teksti kuvaisi Tullin tehtävää ja siihen liittyvä lainsäädäntöä yksityiskohtaisemmin.

15 §:ä koskevien perustelujen (s. 63) viimeisessä kappaleessa koskien 5 momenttia mainitaan tarpeettomasti Tulli. Lakiehdotuksen 15 §:n 5 momentissa on mainittu ainoastaan Ruokavirasto.

17 § Kielto ja uhkasakko

Lakiehdotuksen 17 §:n 4 momentissa säädetään, että ”Maahantuonnin ja maastaviennin osalta kiellon noudattamista valvoo kuitenkin Tulli”. Laissa puhutaan kuitenkin muutoin viennistä (ei maastaviennistä) eikä siinä ole määritelty maahantuontia. Pykälän 1 momentin mukaan ”Ruokavirasto voi kieltää toimijaa, kauppa käyvää tai valtuutettua edustajaa saattamasta markkinoille, asettamasta saataville markkinoille tai viemästä sellaisia tuotteita, joiden osalta ei ole noudatettu 16 §:ssä tarkoitettua korjausmääräystä.” Tulli ehdottaa, että 4 momenttia tarkennetaan vastaamaan 1 momenttia käyttämällä käsitettä vienti. Puutavaralain 9 §:ssä on käytetty termiä maahantuonti, joten sen käytön voitaneen katsoa tässä yhteydessä vakiintuneen ja viittaavan Tullin rooliin valvoa kielloa markkinoille saattamisen yhteydessä. Pykälää koskeviin perusteluihin (s. 64) olisi hyvä lisätä, että ”metsäkatoasetuksen 4 luvussa säädetty Tullin tehtävät kohdistuvat

nimenomaan EU:n ulkopuolelta tuotaviin tai sinne vietäviin tavaroihin”. Asia on mainittu HE:n kohdassa 2.6 ”EU:n markkinoille saapuvia tai niiltä lähteviä tuotteita koskevat menettelyt” (s. 11), mutta selkeyden vuoksi se olisi hyvä todeta myös tämän pykälän perustelujen yhteydessä.

Tulli pyytää myös kiinnittämään huomiota otsikkoon kohdassa 2.2.3. Markkinoille saattamiskielto. Markkinoille saattaminen ja asettaminen saataville markkinoilla ovat kaksi eri asiaa, eikä niihin siksi mielellään tulisi viitata yhdellä termillä ”markkinoille saattamiskielto”, joka viittaa lähinnä markkinoille saattamiseen (ks. myös HE:n kappale 2.5.2 ja 4.1.3). Olisi toivottavaa, että kansallisesti käytetty terminologia vastaisi metsäkatoasetusta.

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

-

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

-

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

30 § Euroopan unionin tarkastajat

Mikäli Tullilla ei ole näissä tarkastuksissa erityistä roolia, olisi tarkoituksenmukaista poistaa Tulli tästä pykälästä, sillä perusteluissa (s. 72) ei mainita Tullia. Nykyisen puutavaralain 15 §:ssä ei myöskään mainita Tullia.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Tulli korostaa, että metsäkatoasetuksen myötä tuleva uusi tehtävä lisää tuontiin ja erityisesti vientiin kohdistettavien tarkastusten määrää. Talousarvioehdotuksessaan vuodelle 2025 Tulli ehdotti metsäkatoasetuksen toimeenpanosta aiheutuvien töiden hoitamiseksi 3 htv:n rahoitusta, yhteensä 210 000 euroa.

Metsäkatoasetuksen liitteen I tavarakatteen ja sen myötä toimijoiden määrän kasvun lisäksi Tullin tehtävät tulevat laajenemaan merkittävästi puutavara-asetukseen verrattuna. Metsäkatoasetuksen neljännessä luvussa määritellään Tullin tehtävät tarkastuksiin, yhteistyöhön ja sähköisiin rajapintoihin liittyen ja näitä tehtäviä on kuvattu HE:n 4.2.4 kohdassa (s. 43-44). Puutavara-asetuksessa ei ollut vastaavaa kappaletta Tullin tehtävistä, joten tehtävät ovat pikemminkin uusia, eikä niinkään pitkälti saman tyyppisiä kuten s. 38 Tullia koskevan kappaleen aloituksessa on esitetty.

Muita huomioita

Tulli pyytää kiinnittämään huomiota käsitteen ”asettaminen saataville markkinoilla” käyttöön. Käsitteen käytön tulee vastata metsäkatoasetusta. Hallituksen esityksessä puhutaan kautta linjan

asettamisesta saataville markkinoille. Metsäkatoasetus kuitenkin käyttää sekä määritelmässä että muutoinkin sanamuotoa asettaminen saataville markkinoilla (ks. esim. ehdotetun lain 1 § vs. metsäkatoasetuksen nimi; metsäkatoasetus 2 art. 18 kohta; vertaa myös HE:n kappale 2.3.2 ja siinä viitattu metsäkatoasetuksen 2 artiklan 17 kohta). Metsäkatoasetuksessa käytetyt sanamuodot ovat myös samat, joita EU-sääntelyssä ja sitä toimeenpanevassa kansallisessa markkinavalvontasääntelyssä käytetään. Tuotteita saatetaan markkinoille mutta niitä asetetaan saataville markkinoilla. (ks. esim. EU:n markkinavalvonta-asetus (EU) 2019/1020 3 art. 1 ja 2 kohdat, laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016) 2 § 1 ja 5 kohdat). Sen jälkeen, kun tuotteet on saatettu markkinoille, ne voidaan asettaa esimerkiksi kuluttajien saataville markkinoilla. Johdon- ja yhdenmukaisuuden vuoksi olisi toivottavaa, että kansallisessa metsäkatolaissa käytettäisiin EU:n metsäkatoasetuksen ja markkinavalvontasääntelyn kanssa yhtenevää terminologiaa. Muussa tapauksessa terminologinen ero EU:n metsäkatoasetukseen olisi hyvä avata ja perustella hallituksen esityksessä.

2.6 EU:n markkinoille saapuvia tai niiltä lähteviä tuotteita koskevat menettelyt (s. 11-12)

Tekninen muutosehdotus ensimmäisen virkkeen luettavuuden parantamiseksi: ”säädetään” muuttaminen muotoon ”säännellään”. Tulliviranomaisen tehtävistä puhuttaessa olisi selkeämpää käyttää EU:n metsäkatoasetuksen kanssa yhteneväistä terminologiaa: ”markkinoille saapuminen ja lähteminen” termien ”markkinoille tuleva ja poistuva” sijaan (metsäkatoasetus, esim. 26 art. 4 ja 6 kohta).

Etelämäki Suvi
Tulli.fi